

ලන්ඩන් බොම්බ ප්‍රහාර: එවන්නක මෙහි සිදු වීමට බලපෑ හේතු කවරේ ද?

The London bombings: Why did it happen here?

ව්‍යිභ මාස්ඩ්‍රිඩ් විසිනි

2005 ජූලි 15

පුලු 7 දා ලන්ඩනයේ සිදු වූ බොම්බ ප්‍රහාරවලට ලේඛර ආන්ඩ්‍රුවේ ප්‍රතිචාරය වී ඇත්තේ අත් මිරිකා ගැනීමේ හා කුහකත්වයේ එකතුවකි.

අපට නැවත තැවතත් කියනු ලබන්නේ, ආගමනික පවුල්වලට අයත් බ්‍රිතාන්‍ය තරුණයන් සිවු දෙනෙක්, සමහර විට ර්වත් වැඩි සංඛ්‍යාවක්, ඉස්ලාම් මූලධර්මවාදය විසින් සිත්වලට කාවද්දනු ලබන, බටහිර සහායත්වයට එරහි පුදු අහේතුක වෙරය හේතු කොට ගෙන බොම්බ ප්‍රපුරුවා ගෙන මිය යාමට සූදානම් වූ බවයි. මොවුන් හා තවත් ආසියානු තරුණයන් සිය ගනනක් ආගමික අන්තර්වාදයට ආකර්ෂනය වී මරාගෙන මැරිමට සූදානම් වී ඇත්තේ මන්ද යන්න පිළිබඳව කිසිදු හේතු දැක්වීමක් තො කෙරේ. ඉරාක යුද්ධයට බ්‍රිතාන්‍යයේ සහභාගිත්වය මූස්ලිම් ජනයා අතර වෙරය ඇවිල්වීමෙහි ලා ඉටු කර ඇති ක්‍රියාකාලාපය පිළිබඳ ප්‍රාග්‍රහණය මතු කිරීම පවා, තුස්තවාදී ජන සාතන වෙනුවෙන් ක්ෂමාලාපකයකු ලෙස හෙලා දැකිනු ලැබේමට හේතු වේ.

එහෙත් පැහැදිලි කිරීම යනු සමාව දීමක් නො වේ. ඉස්ලාම් මූලධර්මවාදයේන් තුස්ත බොම්බ ප්‍රහාරවලත් ඉස්මතු වීම වනාහි සමාජයන් දේශපාලන දේහයන් තුළ ගැහුරුව මුළු විහිදුනු රෝගී තත්වයක ප්‍රකාශනයකි. තදබල හෙලා දැකීම් මෙම යථාර්ථය වෙනස් කිරීමට සමත් වන්නේ තැතැ. එය අවබෝධ කර ගත යුතු ය.

ලන්ඩන් බොම්බ ප්‍රහාර ඉරාකයේ හා ඇග්‍රසනිස්තානයේ යුද්ධවලටත් එම රටවල දැන් පවත්නා මිලිටර් වාඩිලැංමටත් ප්‍රතිචාරයක් ය යන්න පැහැදිලි ය. කොලුලකාරී හා නීති විරෝධී යුද්ධයකට බ්‍රිතාන්‍යය සහභාගි වීමට ප්‍රතිචාරයක් වසයෙන් තුස්තවාදී ක්‍රියාවන් එල්ල වනු ඇතැයි යන්න පෙරදැකීමට දැවැන්ත සමාජ අන්තර්භාෂ්‍යයක් හෝ අති මහත් දේශපාලනික පෙරදක්නා බලයක් අවශ්‍ය නොවුනි.

ඒවල මන්දිර-පෙන්ටගන් මිලිටර්වාදීන් සමග බිලෙයාර්ගේ සන්ධානයේන් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය පිළිබඳව ඔහු කරන නින්දිත කුහක යාදිනිවලත් විසකුරු සංයෝගය මේ රට තුළ මාරාන්තික ප්‍රතිචාරය නිර්මානය කිරීමට නියමිත විය. මෙම කරුණ ප්‍රතික්ෂේප කරනු ඇත්තේ ආන්ඩ්‍රුවේ ප්‍රකාශනයන් හා යුද්ධයේ නිල ක්ෂමාලාපකයන් වැනි අය ම පමනි.

එහෙත් යුද්ධය මගින් බ්‍රිතාන්‍ය මූස්ලිම් ජනයා අතර නිර්මිත වෙරය පෙන්වා දීම පැහැදිලි කිරීමක ආරම්භය පමනි.

පුද්ධයට එරහි දාඩ්තරම වෙරය පවා සිවිල් වැසියන් ඉලක්ක කර ගෙන තුස්තවාදී ක්‍රියාවක් සිදු කිරීමේ තීන්දුවක් සමග සංශ්‍යාත් හා නො වැළැක්වීය හැකි ලෙස ම බැඳිය යුතු තැත. බ්‍රිතාන්‍ය තුළ මරාගෙන මැරෙන බොම්බකරුවන් පැන නැගීම මෙම රට තුළ සමාජ සබඳතාවන්ගේ පවත්නා රෝගී හාවයේ මට්ටම පෙන්නුම් කරන දරුණකයි.

අප මෙහි දී පොර බදන්නේ, පවුල් බේදවාවකයක් හෝ වෙනත් පුද්ගලික ජ්වන අත්දුකීමක් පොරුෂ අවුලක් වර්ධනය කිරීමෙහි ලා යම් ක්‍රියාකාලාපයක් ඉටු කරන බව පෙන්වා දිය හැකි, මානසිකව රෝගී බවට පත් වූ සාතකයන් සමග නො වේ. මූලින් හඳුනාගෙන ඇති ආගමික ඒන්තුගැනීම මත ක්‍රියා කොට කිළෙන වුදිත බොම්බකරුවන් තිදෙනාගෙන් දෙදෙනෙක් සිසුන් වන අතර අනෙකා දරු පවුල්කරුවෙකි.

22 හැවිරිදී ඡෙගාවී වන්වීර් වැඩිගොර්ඩ් උපත ලද නමුත් ඔහු සිය පිළිතයෙන් වැඩි කොටසක් ගෙවා ඇත්තේ ලිඛිස්හි බිස්ටන් පෙදෙසෙහි සිය දෙමෙවියන් සමග ය. ඔහු දක්ෂ සිසුවක් හා ක්‍රිඩා විද්‍යා උපාධිරයෙක් විය. පකිස්තාන් ජාතික මුහුගේ පියා විජ් වේලද සැලක හිමිකරුවකු වන අතර ප්‍රාදේශීය ප්‍රජාවේ ගරු කටයුතු සාමාජිකයෙකි.

වන්වීර්ගේ විශ්වවිද්‍යාල මිතුරකු වූ 18 හැවිරිදී හසිබු භූසේන් ද බිස්ටන් පුදේශයේ වැසියෙකි. ඔහුගේ පියා පුදේශයේ කම්හලක සේවය කරයි.

බිස්ටන්හි වැසියකු වූ 30 හැවිරිදී මොහාමඩ් සදික් බාන්දියනියක සිටින විවාහකයෙකි. ඔහු සේවය කලේ, ඉගෙනීමේ අසිරිකා සහිත දරුවන් වෙනුවෙන් ප්‍රාදේශීය විද්‍යාල උපදේශකයකු ලෙස, සේවා වෘත්තියක ය. ඔහුගේ පියා වාත්තු කම්හලක සේවය කලේ ය. ඔහු සමග විරසක වී සිටින ඔහුගේ බිරිඳ ප්‍රාදේශීය පාරිසරික නිලධාරිනියකි. බාන්ගේ නැන්දම්මා වන ගරීඩා පාවල් පසුගිය වසරේ දී බකිංහැම මාලිගයේ උද්‍යාන සාදායක ආරාධිත අමුත්තෙක් විය. ද්වී-භාෂා අධ්‍යායනය විශේෂයෙන් පුදුන කළ ගුරුවරියක ලෙස ඇය කළ සේවය වෙනුවෙන් එහි දී ඇයට සම්මානයක් ලැබුනි.

සිවු වන වුද්ධිත බෝම්බකරු, ජැමෙයිකාවේ උපත ලද බ්‍රිතානායුයේ පදිංචි ලින්ඩිසේ ජර්මෙන්ගේ වයස තිස් ගනනක් වන අතර ඔහු නම් කරන ලද්දේ රයේ ය.

මෙම තරුණයන් සත්තකින් ම හයෝකර ක්‍රියාවක් සැකසුම් කොට ක්‍රියාවට දීමා ඇතැයි කියනු ලැබේ. උමං දුම්රියකට හේ බස් රියකට ගොඩ වී තමා වටා සිටින අයගේ -- එනම් බිලෙයාර ආන්ඩ්වේ ක්‍රියාවන් සම්බන්ධයෙන් නිසැකව ම කිසිදු වගකීමක් නොදරන මිනිසුන්ගේ, ගැහැනුන්ගේ හා මුළුන්ගේ -- මුහුනු දෙස බලා ඉන් පසුව බෝම්බය තමා වටා සිටින සියල්ලන් ම මරා දමනු ඇති බව දාන ගෙන අයි බල පුපුරන ද්‍රව්‍ය රාත්තල් දායක තොගයක් පුපුරුවා හැරීම ගැන සලකා බලන්න.

මේ ආකාර ක්‍රියාවක් මගින් ප්‍රකාශයට පත් වන්නේ සමාජ පරත්වාරෝපනයේ අසාමාන්‍ය මට්ටමකි. අගමැති වෝනි බිලෙයාර ජ්‍රේල් 13 දා පාර්ලිමේන්තුවේ දී කළාක් මෙන්, මෙය ඉස්ලාම් අන්තවාදයේ * මොල සේද්දන් * නැති නම් * වරදට පොලුඩා හා විසකරු * දාජ්ලිවාදයන්ට ආරෝපනය කිරීම ඉතාමත් ම පහසු ය. එවන් ප්‍රකාශ සැබැං ප්‍රස්ථ මග හරි. මූලධර්මවාදීන් විසින් තොරොම්බල් කරනු ලබන විරුවන් සඳහා වූ ද්‍රව්‍ය පාරාදිසයක් පිළිබඳ ක්ලේපාන්ත මායාවන්ට උග්‍ර තරුණයන් සිවු දෙනෙකු ආකර්ෂණය වූයේ ඇයි? එවන් ප්‍රතිගාමී දාජ්ලිවාදයන් යම් පදනමක් ලබා ගෙන සහයෝගයක් දිනා ගැනීමට සමත් වන්නේ කෙසේද?

අල් කයිඩා සංවිධානයට පක්ෂපාති කන්ඩායම්වලට යම් ආනුහාවයක් දිනා ගැනීමට පවත්නා හැකියාව බ්‍රිතානාය සමාජය තුළ ම සිදු වී ඇති අර්ථභාරි සමාජ, ආර්ථික හා දේශපාලන වෙනස්කම් සමග බැඳී පවතී. * බ්‍රිතානාය සමාජය * යන පදය අප යොදා ගන්නා කළ පවා අප මතකයට නගා ගත යුත්තේ, ඇය ඉදිරිපත් කළ බල්ලන් මෙන් එකිනෙකා කා ගැනීම පිළිබඳ දේශපාලනික හා ආර්ථික දරුණුයට සහාය පිනිස * සමාජය ක්‍රියා දෙයක් නැත් * යනුවෙන් අවධාරනය කළේ හිටපු වෝරි නායිකා මාගරට තැවර බව යි.

ඇය මෙසේ ප්‍රකාශ කළයා: *තමන්ට යම් ගැටුවක් තිබේ නම් එය විසඳීම ආන්ඩ්වේ කටයුත්ත ය යන අවබෝධය කර බොහෝ * මිනිසුන් යොමු කර ඇති කාල පරිවිශේදයක් හරහා අප පැමින ඇතැයි මම සිතම්. *මට ගැටුවක් තිබේ, මට ආධාර මුදලක් ලැබෙනු ඇති.* *මට නිවසක් නැති, ආන්ඩ්ව මට නිවසක් සැපයිය යුතු ය.* ඔවුනු සිය ගැටුව සමාජය මත පටවති. ඉතින් ඔබ දීන්නවාද සමාජය ක්‍රියා දෙයක් නැති. සිටින්නේ තනි තනි මිනිසුන් හා ගැහැනුන් සහ පවුල් පමනි.*

1979 දී තැවර ආන්ඩ්ව බලයට පත් වීම, සුබසාධක රාජ්‍යයක් පවත්වා ගෙන යාම මගින් සමාජ ඒකමතිකභාවය සහතික කර ගැනීමේ ප්‍රශ්න-යුද්ධ

කාලීන පිළිවෙතෙන් බ්‍රිතානාය පාලක ප්‍රභුව තීරනාත්මක ලෙස බිඳීම සලකුනු කළේ ය. ඒ වෙනුවට, කමිකරු පන්තියට එරෙහිව රාජ්‍යයේ මුළු ගක්තිය බලමුලු ගැන්වීම මගින් තැවර ප්‍රධාන අන්තර්-ජාතික සංගත සඳහා ලාබ ගුම වේදිකාවක් ලෙස බ්‍රිතානාය ය යි භැඩැගැන්වා ය.

සාමාන්‍ය වැඩ කරන ජනතාවගේ ඉරනම සම්බන්ධයෙන් තැවර දක්වූ පිළිකුලත් තෝරා ගත් අතලොස්සක් වෙනුවෙන් අසාමාන්‍ය ධෙහෙස සම්භාරයක් වගාදිගා කිරීමත් මගින් ඇරුමුන්, වරක් මහජනතාව වඩා පුළුල් ප්‍රජාවකට සම්බන්ධ කිරීමට දායක වූ සංකීර්ණ සමාජ සැකසුම් හා ආයතන සියල්ල බිඳී විසිරීමෙන් කෙළවර වූනු විසි පස් වසරක කාල පරිවිශේදයකි. බලගතු පුද්ගලයන් -- කෝරේපති ව්‍යාපාරිකයන්, අත්‍යුත්‍ය අත්‍යුත්‍ය අත්‍යුත්‍ය තැනැත්තන් -- සාර්ථකත්වයේ සාරය ලෙස ඔසවා තැබීම හා ඔවුන් වග වර්නනාවට පාතු කිරීම බ්‍රිතානාය හා ලොව පුරා දැන ලක්ෂ සංඛ්‍යාත ජනයා දිරිදානාවට ඇද හෙලීම සමග එකට ගමන් කොට තිබේ.

වුද්ධ බෝම්බකරුවන් සිවු දෙනාගෙන් සියල්ලන් ම වඩාත්ම දිරිද කටවුවලින් පැමිනි අය නොවනු ඇති. එහෙත් සිය සමාජ පැවැත්මෙන් ඔවුන් පිළිබුම් කරන්නේ පසුයිය දිගක එකඟමාරක කාලය මුළුල්ලේ බ්‍රිතානාය තුළ වර්ධනය වී ඇති, වැඩ කරන ජනතාවගේ පුළුල් කොටස්වලට බලපාන කොන්දේසි ය. ඔවුන් ජ්වත් වන්නේ, මහා පරිමාතයෙන් පතල්, රෙදිපිලි කමිහල් සහ සෙසු කමිහල් වසා දුම්ම මගින් විනාශයට ලක්ව ඇති රටේ කොටසක් වන යෝක්ෂයරහි ය. සුළු පිරිසක් දෙනවතුන් බවට පත්වන්ට ඇති. එහෙත් නිර්මානය කේරී ඇති නව රිකියාවලින් බොහෝමයක් සේවා අංශයේ අඩු වැටුප් සහිත ඒවා ය.

නිස්ට්‍රන් වනාහි නාගරික පුද්ගලවල නිර්මානය කේරී ඇති ව්‍යසනයේ ස්වභාවය පිළිබඳ හොඳ නිදුසුනකි. ලිඛිස් නගර සහාව 2004 ජ්‍රේල් මස නිකුත් කළ වාර්තාවක් සඳහන් කළේ, බිස්ටන්, * ඇත්තන් හා නැත්තන් අතර පුළුල් පරතරයක් ඇති කරමින්, නගරයේ ආර්ථිකයේ සිදුව ඇති වර්ධනයෙන් එල නොලා ගැනීමට අසමත්වා ඇති බව යි.

ආගමනික ප්‍රජාව ජනගහනයෙන් සියයට 22ක් පමනි. බොහෝ * නිවැසියෙයි ජ්වත් වීම සඳහා අරගලයක යෙදෙන දුරි සුදු ජාතිකයෝ ය. විරිකියාව සියයට අටකට ආසන්න වන අතර, පුර්න-කාලීන රිකියාවල නියුත් වන අය මුළු ජනගහනයෙන් කුනෙන් එකක් පමනි. ආසන්න වසයෙන් නිවැසියන්ගේ කුනෙක් දෙකක් ජ්වත් වන්නේ තමන්ගේ ම නිවාසවල නොව කුලී නිවාසවල ය.

මෙම සමාජ බැවාන්තගත වීම සමග සියලුම ආකාරයේ සමාජ හා බුද්ධිමය පසුගාමිත්වයක් ද වර්ධනය වී ඇත. ආගමේන් ලෝක විනාශය පිළිබඳ විවිධ ආගමික ඉගැන්වීම්වලත් වැඩෙන ආනුහාවය, විශේෂයෙන් ම, එහි ප්‍රකාශනයයි.

මෙය පැහැදිලි කිරීමට නම්, බොහෝ තරුණයන් සමාජයෙන් ආන්තික ලෙස පරත්වාරෝපනය වීමට තුළු දෙන අනෙක් ප්‍රධාන සාධකය හඳුනාගත යුතු ය. එනම්, කමිකරු ව්‍යාපාරයේ බිඳු විසිරීම සහ බ්‍රිතානා සමාජය තුළ සැලකිය යුතු බලවෙශයක් ලෙස එහි පැවැත්ම වියැකි යාම යි.

ලේඛර පක්ෂය සහ වෘත්තීය සම්ති විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද ප්‍රතිසංස්කරනවාදී වැඩිපිළිවෙළ ගැන මාක්ස්වාදී ව්‍යාපාරය සිදු කළ විවේචන මෙහි දී ප්‍රතිතුළුවාරනය කිරීම අවශ්‍ය නැත. ඒවායේ ආන්තික හා අවසානයේ මාරාන්තික වන සීමාසහිතකම් තිබිය දී ම, මෙම මහජන සංඝ්‍යාත පිළිබඳ කළේ, අප්‍රමානවත් ආකාරයකින් ව්‍යවත්, දැන ලක්ෂ සංඝ්‍යාත කමිකරුවන් හා මධ්‍යම පන්තියේ සැලකිය යුතු කොටස් අතර පවා ගැහැරින් ම දැනුතු පන්ති සහයෝගීතාවයේ හා සමාජවාදී අනිලාජයන්ගේ හැඟීමයි. ධනවාදී පීඩනය අහෝසි වී යාමේ ක්‍රියාදායට එලඹ ඇති බවත් බ්‍රිතානාය හා ලෞකිය ප්‍රූතෙන් ගොඩනැගෙනු ඇති බවත් අව්‍යාජ විශ්වාසයක් පැවතුනි. ධනවාදය විස්ථාපනය කෙරෙන බවට ගැටුවක් නො වී ය. ගැටුව පැවතුනේ එය කෙරෙන්නේ කෙසේද ක්වදාද යන්න ගැන ය. තරුණයේ මෙම ගුහවාදයට ප්‍රතිචාර දක්වමින් ලේඛර පක්ෂයට වමෙන් පිහිටි සමාජවාදී සංඝ්‍යාත තුළට ගො ආහ.

එවන් බුද්ධිමය හා සමාජ වාතාවරනයක් තුළ, වඩා නොදු බ්‍රිතානායක් හා වඩා නොදු ලෞකියක් සොයුම්න් සිටි කළකිරුතු තරුණයේ මාක්ස් අධ්‍යයනය කිරීමට හැරී මෙතෙක් සොයා ගෙන ඇති දියුණුම දරුණය - - ගුහවාදයෙන්, මානුෂ්‍ය සහයෝගීතාවයෙන් හා ඉහළම පරමාදරුණයෙන් අංග ලක්ෂිත දරුණය -- වැළඳ ගත්හ.

1980 ගනන් මැයි තරම් මැයි වන තෙක් ම මෙම තතු පැවතුනි. එය වෙනස් කරනු සඳහා, 1984-85 පතල් කමිකරු වර්ජනයෙන් ඇරැණි, ඉන් අනතුරුව, සේවීයට සංගමයේ හා නැගෙනහිර යුරෝපයයේ ස්වැලින්වාදී තන්තු බිඳුවැවීමෙන් පසුව *සමාජවාදයේ අභාවය* ප්‍රකාශයට පත් කළ දැවැන්ත ප්‍රවාරක ව්‍යාපාරයකින් ඉදිරියට ගෙන ගිය, ලේඛර පක්ෂයේ හා වෘත්තීය සම්ති නිලධරයේ නොවිදුනු පාවාදීම් මාලාවක් අවශ්‍ය විය.

අද ලේඛර පක්ෂය දේශපාලන ප්‍රතිගාමිත්වයේ කඩවුරකි. එහි අගමැති, මර්බොට් මාධ්‍ය අධිරාජුයේ හොරනැවකි. බ්‍රිතානාය තුළ බිලෙයාර, *නව ලේඛර* පක්ෂයක නාමයෙන්, තැවර විසින් මුළ පුරන ලද ආර්ථික දරුණය බලාත්කාරයෙන් ක්‍රියාවට දම්මන් එය යුරෝපය හා ලේඛකය සඳහා ආදර්ශයක් ලෙස නිරදේශ කරයි. ඔහු මැයි පෙරදිග හා අප්‍රිකාවේ ජනතාව වෙත *ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයී ගෙන ඒමේ බටහිර ලේඛකයේ දැවැන්ත දිජ්‍යිකරන මෙහෙයුම ලෙස යුද්ධය හා විෂ්ත අල්ලා ගැනීම පින්කාරු කරයි.

වෘත්තීය සම්ති සම්බන්ධයෙන් සැලකු කළ, මෙම කොදු බිඳුනු දිව්‍යභාග සංවිධාන තව දුරටත් බැරුම්ව ගනු නොලැබේ.

සමාජයට බලපැමි කිරීමේ හා එය වෙනස් කිරීමේ කිසිදු විධිකුමයක් තරුණ පරම්පරාවට දක්නට නොලැබේ. එසේ කිරීමේ සැම මාවතක්ම වසා දමා තිබේ.

ඉරාකය ආකුමනය කිරීමේ එක්සත් ජනපද හා බ්‍රිතානා සැලසුම්වලට විරෝධය දක්වනු වස් 2003 පෙරවාරියේදී මිලයනයකට අධික ජනය ලන්වනයේදී පෙළපාලි දක්වූහ. පෙර නොවූ විරු ආකාරයකින් මෙලෙස විරෝධය දක්වීමට බිලෙයාර දක්වූ ප්‍රතිචාරය වුයේ ප්‍රජාතන්තු පාලනයේ සාරය වනාහි මහජන කැමැත්ත නොතකා හැරීමට දේශපාලන නායකයන් තුළ පවත්නා කැමැත්ත ය යැයි ප්‍රකාශ කිරීමයි.

වර්තමාන බ්‍රිතානාය ගැහැරින් ම අවුල් සහගත හා අවසන්ධි වූ සමාජයකි. 25 වසරක දේශපාලන ප්‍රතිගාමිත්වයක කාල පරිවේශ්දය තුළ, නොතැකීමට ලක්ව ඇති පැසවමින් පවතින රටේ සමාජ ප්‍රතිවිරෝධතා අසාධා ස්වභාවයක් අත්පත් කර ගෙන ඇති.

සුවය සොයා ගත හැක්කේ දේශපාලනය තුළින් ම පමනි. එහෙන් ඒ අද බල පවත්නා දේශපාලනයට වඩා අතිශයින් ම වෙනස් ස්වභාවයක දේශපාලනයකි. වත්මන් හිරවීමෙන් ඉදිරියට මාවතක් සොයා ගත හැක්කේ අව්‍යාජ සමාජවාදය ප්‍රනර්ජීවනය කිරීම තුළින් ම පමනි. ජාත්‍යන්තරවාදය, සමාජ සමානත්වය හා අව්‍යාජ මහජන ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය පිළිබඳ ගෞෂ්ඨ මූලධර්ම, ආගමික ගුඩවාදයට එරෙහි බලගත ප්‍රතිවිෂක් ලෙස ක්‍රියා කොට වඩා නොදු අනාගතයක් සඳහා වූ අරගලය තුළ සියලු කමිකරුවන් හා තරුණයන් එකාබද්ධ කිරීමට පදනම සම්පාදනය කරනු ඇති.